

AGARICUS DEVONIESIS ORTON -----

Het jaar 1967 was een prima paddestoelenjaar, vele nieuwe soorten voor ons land werden verzameld. Ook de Champignons lieten zich niet onbetuigd en zelfs tot ver in het seizoen kon men ze verzamelen.

Op een excursie naar de duinen van Schouwen op 19 november 1967 vond ik in de duinvalleiën vlak bij zee nog een groot aantal champignons, soms in kleine groepjes, soms in heksenkringen.

U weet, dat het heel gemakkelijk is om een champignon te herkennen als behorende tot het geslacht *Agaricus*, maar om tot een goede en bevredigende determinatie van de soort te komen, dat is vaak verre van gemakkelijk. Zo ook in dit geval. Met de "Flore" kwam ik er niet uit, en ook niet met het werk van Pilat over de Champignons van Tsjecho-Slowakije. Uit onze bibliotheek kreeg ik de beschikking over de beschrijving van enkele nieuwe soorten uit Engeland en jawel hoor, daarbij vond ik een soort, die aardig overeenkwam met de door mij gevonden paddestoelen: *Psalliota arenicola*, in 1946 beschreven door Miss Wakefield en Pearson.

De vindplaats, in zand dicht bij zee, in Devon (Z.W. Engeland) kwam goed met de onze overeen, evenals tijd van vinden: Devon november en december 1944, november 1945, onze datum 19 november 1967. Ook in het werk van Møller: *Danish Psalliota Species*, wordt deze soort genoemd, in Denemarken ook zeer laat in het seizoen gevonden n.l. 29 oktober 1950.

Een korte beschrijving: hoed wit, ong. 2-5 cm, eerst halfbolvormig, daarna convex, het midden vaak iets ingedrukt, met duidelijke, langs de gehele hoedrand iets afhangende velumrest; bij druk bruin wordend.

Vlees wit, stevig, geen opvallende geur, wel aangenaam (geen anijsgeur). Smaak geen. Fig. 1 toont de doorsnede van één der ex.

Steel van oude ex. 25-32 x 7-12 mm, iets hol, de ring is meer een ringvormige zone, nauwelijks ontwikkeld. Onder de ring duidelijke gordels, de resten van het velum universale. Vlees in de steel wit, in de steelbasis langzaam iets bruin verkleurend. Zie fig. 2.

Lamellen zeer dicht opeen, aanvankelijk iets rose vleeskleurig, dan grijs, later donker chocolade bruin.

Basidiën 4 sporig, ong. 30 x 9,5 μ , sporen breed elliptisch, 5,6-6,7 x 5,2-5,5 μ .

De snede van de lamellen geheel bezet met cystiden, min of meer knotsvormig, 20-30 x 10-14 μ (fig. 3).

Een opvallend verschil tussen onze ex. en de Engelse en Deense vinden we in de steel onder de ring. De ex. van Schouwen vertoonden n.l. duidelijke gordels als resten van velum universale, de ex. van

fig. 1

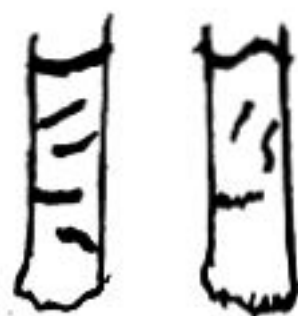

fig. 2

fig. 4

Engeland en Denemarken hadden een omhulsel dat van de ring naar beneden tot de steelbasis liep, het velum universale was hier dus nog gaaf. Zie fig. 4. Ik vermoed echter, dat we bij andere weersomstandigheden in ons land ook zo'n omhulsel zullen vinden, op 19 november en de nacht daarvoor was er juist flinke nachtvorst geweest.

Het grote aantal van onze paddestoel, dat we op Schouwen vonden, doet vermoeden, dat *Agaricus devoniesis* in de late herfst in onze kalkrijke duinen geen zeldzame soort is.

De soortnaam, *arenicola*, oorspronkelijk aan de soort gegeven, kon niet gehandhaafd worden, omdat er reeds een *Agaricus* (nu *Agrocybe*) *arenicola* beschreven was door Berkeley (1843) en een *Agaricus* (*Omphalia*) *arenicola* door Fries (1874). In 1960 heeft Orton de soort *Agaricus devoniensis* genoemd.

Litteratuur:

Pearson, A.A. (1946) in *Transact. Brit. Myc. Soc.* 29: 205
Møller, F.H. (1951) *Danisch Psalliota Species*, in *Friesia* 4: 199-201

Orton, P.D. (1960) in *Transact. Brit. Myc. Soc.* 43: 173.

P.B. Jansen.

Naschrift.

Nadat ik dit artikel had geschreven, kreeg ik van de Heer Benjaminsen enkele gedroogde champignons plus beschrijving van een vondst in de duinen ten Westen van het Quakjeswater op Voorne, en wel van 1 nov. 1967. De schets van de paddestoel deed mij direct vermoeden, dat we hier met *Agar. devoniensis* te maken hadden. De sporematen van dit materiaal bleken te zijn

fig. 3

5,4 - 6,7 x 4,5 - 5,3 μ , vrijwel hetzelfde als van het materiaal van Schouwen. De tekening

van de steel met de ring van de Heer Benjaminsen is vrijwel indetiek met onze afb. 4. De vindplaats was ook hier vlak bij zee, in duinzand tussen helm.

P. B. J.

BOEKBESPREKING

Arx, J. A. von, Pilzkunde. Eind kurzer Abriss der Mykologie unter besonderer Berücksichtigung der Pilze in Reinkultur.

Uitg. J. Cramer, Lehre, 1967, 356 blz. met 123 afbeeldingen in de tekst, formaat 24 x 16 cm, gekartonneerd, prijs DM 29,50.

Dit boek is een inleiding tot de systematische mycologie, waarbij vooral aandacht wordt besteed aan in kulturen kweekbare fungi. Het is vooral bedoeld voor studenten, maar ook voor phytopathologen, microbiologen, medici en genetici voor wie enige kennis van de fungi noodzakelijk is.

Na een korte inleiding volgen zeer korte hoofdstukken over de geschiedenis van de mycologie, de nomenclatuur, de phylogenie en het systeem van de fungi. De schrijver voert een nieuwe hoofdindeling van de fungi in, die geheel afwijkt van het klassieke systeem en de recentere phylogenetische systemen.

De fungi worden verdeeld in vier phylogenetisch onafhankelijke afdelingen: de Myxomycota (slijmzwammen), de Chytridiomycota (flagellaten zwammen), de Oomycota (wierzwammen) en de Eumycota (echte zwammen). De klassifikatie van de hoofdgroepen is gebaseerd op een viertal sterk hypothetische stambomen. Een nadere argumentatie ontbreekt.

In het vijfde hoofdstuk, dat het grootste deel van het boek beslaat, worden de verschillende klassen en ordes, en in sommige groepen ook de belangrijkste families, op een overzichtelijke wijze behandeld. Bij de meeste groepen vindt men sleutels tot de opgenomen ordes en families. Via verwijzingen naar de literatuurlijst kan men verder de weg vinden in de moderne speciale literatuur over de betreffende groep.

De afbeeldingen bestaan uit duidelijke tekeningen en enkele acceptabele, instructieve, fotografische afbeeldingen.

Bij de indeling van de Eumycota is vooral de centrale plaatsing van de klasse van de Endomycetes opvallend. In deze klasse worden naast de saprophytische ordes van de Endomycetales, de Sporobolomycetales en de Torulopsidales ook de obligaat parasitaire ordes van de Taphrinales, de Exobasidiales en de Ustilaginales geplaatst. Helaas ontbreekt ook hier de argumentatie. Vele vaktermen zijn in de tekst vet gedrukt en worden nader gedefinieerd. Via de index kan men ze snel opzoeken.